

CZU: 378

UNELE CONSIDERENTE CU PRIVIRE LA EFICIENTIZAREA INSTRUIRII JURIDICE A STUDENȚILOR

Gh. Neagu, dr., conf.

V. Pînzari, dr., conf.,

Universitatea de Stat „A. Russo” din Bălți

În ultimii ani jurisprudența este unul din domeniile cele mai solicitate, majoritatea candidaților care fac această alegere fiind conștienți de dificultățile de realizare a carierii în condițiile unei concurențe acerbe.

Alegerea acestui domeniu de instruire este condiționat de următorii factori de bază:

- prestigiul profesiei;
- posibilități multiple de activitate profesională;
- posibilități de avansare profesională;
- dinamica domeniului de activitate;
- posibilități multiple de manifestare pluridimensională a trăsăturilor de personalitate;
- posibilitatea de a proteja drepturile și libertățile oamenilor.

Învățământul universitar s-a transformat în scurt timp dintr-un învățământ de elită (conceput astfel în U.R.S.S.) într-un învățământ superior de masă. Accesul liber la studii superioare nu este o libertate și garanție socială cât, mai ales, o consecință a situației precare a universităților de stat și a cadrelor didactice universitare, care pentru a putea supraviețui, înmatriculează la studii pe orice tânăr care achită taxa de studii.

În acest context crește gradul de responsabilitate a cadrelor didactice care asigură procesul de formare profesională a tineretului studios. Evident cadrele didactice sunt obligate să asigure o calitate înaltă a instruirii. (Prin calitatea învățământului juridic înțelegem un ansamblu de însușiri caracteristice procesului educațional care îi oferă posibilitatea de a satisface necesitățile curente și de perspectivă în competența persoanei, instituției, societății.)¹⁾

Trecerea la învățământul universitar de masă a înaintat cu necesitate problema reformării învățământului juridic și, în primul rând, reconceptualizarea lui.

În vederea reconceptualizării formării profesionale inițiale și continue este necesar să evaluăm cât mai amplu și fundamental acest domeniu de formare profesională printr-o monitorizare și evaluare permanentă a tuturor acțiunilor care se includ în acest domeniu.

Subsemnații au realizat pe parcursul ultimilor ani investigații sociologice în rândurile studenților de la Facultatea de Drept a Universității bălțene, participând și la efectuarea primului studiu în acest domeniu pe un eșantion național.

Evaluarea calității instruirii juridice a fost realizată, în mare, prin prisma următorilor indicatori:

- motivația studenților pentru acest domeniu de formare profesională;
- curriculum de formare profesională evaluarea de către studenți de la cursurile superioare (anul III, BAC, anul IV, școala medie) a planului și programelor de învățământ;
- aprecierea de către studenți a unor componente importante a calității procesului de instruire juridică: metodologia de predare / învățare, formele de organizare a procesului de studii la Facultate, calitatea evaluării academice;
- evaluarea de către studenți a bazei didactic – materiale a procesului de formare profesională la Facultate.
- Relația profesor – student la Facultate.

Eficiența procesului de formare profesională este condiționată în mare măsură de motivația studenților. Astfel – 23 % din respondenți, în calitate de motiv, au indicat reputația bună a universității bălțene, 19 % - au devenit studenți la Facultate la recomandarea unor persoane, iar 11 % au continuat tradiția familială. În același timp 31 % din respondenți în calitate de motiv al alegerii făcute, au menționat „suma accesibilă a contractului”. Rezultatele investigației realizate pe eșantionul național, de asemenea, ne permit să constatăm că orientarea școlară și profesională a studenților în drept se realizează sporadic. Ori în alegerea domeniului de formare profesională motivele de ordin accidental și subiectiv au o importanță destul de mare.

Lipsa unei motivații pozitive bine conturate pentru profesia de jurist diminuează capacitățile atitudinal-volitivă ale studentului în eforturile depuse vizând formarea sa profesională. Lipsa unor acțiuni

sistematice de orientare profesionale, ca și lipsa unei selecții reale la înmatricularea la Facultate influențează negativ calitatea procesului de formare profesională. Se manifestă de asemenea necorelarea de orientare profesională în învățământul preuniversitar, universitar și piața muncii.ⁱⁱ

O parte importantă din studenți este nu prea mulțumită de forma predării materiilor (23,6 %) de calificarea profesorilor (13,41 %), 27 % din respondenți nu sunt mulțumiți de forma în care se desfășoară examenele în scris, iar 17 % de modalitatea de promovare a examenelor oral.

Prezintă interes și motivele absențelor studenților de la ore: 11% din respondenți absentează de la ore deoarece cursurile nu-i interesează, 22 % - datorită faptului că disciplina nu oferă informația cuvenită, alte 11 % din cauza că profesorul nu posedă suficiente abilități pedagogice.

Așadar, multe carențe ale procesului didactic sunt condiționate, în opinia studenților, de formarea psihopedagogică insuficientă a cadrelor didactice. Cei implicați în formarea profesională juridică se consideră / sunt considerați juriști și mai puțin cadre didactice universitareⁱⁱⁱ. Această atitudine conduce la axarea procesului de formare profesională pe însușirea materiilor de studiu (conținuturi de formare profesională) rolul dominant al finalităților fiind diminuat la statutul de accesorii ale conținutului, iar tehnologiile fiind tratate ca valori independente de obiective și conținuturi.^{iv}

Una din cauzele principale ale acestei situații este lipsa unor politici de formare și dezvoltare în universitate a competențelor psihopedagogice continuă a cadrelor didactice.

Eficiența formării profesionale este funcție și de baza tehnico-materială și didactică a Universității. Motoul „Cine deține informația, deține și pârgghiile de dirijare și perfecționare a domeniului” marchează un principiu fundamental al universității moderne. În opinia studenților, fondul de carte existent în biblioteca universitară este:

- 1) complet – 2,67 %
- 2) destul de bun – 19,64 %
- 3) suficient – 27,67 %
- 4) nu tocmai suficient – 30,35 %
- 5) de loc suficient – 5,35 %
- 6) nu au răspuns – 14,28 %

În vederea consolidării bazei didactice urmează să se asigure liberalizarea accesului la informație, diversificarea surselor informative.

O cauză importantă ce influențează negativ procesul formării inițiale rezidă în legătură slabă dintre facultate și beneficiarii: specialiștilor pregătirii de către aceasta. În ultimii ani, încetul cu încetul, se afirmă anumite forme de colaborare în acest domeniu - seminare, traininguri cu participarea juriștilor practicieni, conducători ai sistemului organelor de drept, administrația și studenții facultății, întâlniri ai beneficiarilor cu studenți (nu numai absolvenți) în vederea pregătirii / selectării acestora pentru viitoarele funcții etc.

Totuși, aceste activități poartă un caracter episodic și se realizează, preponderent, din inițiativa beneficiarilor.

Reformarea acestei activități nu poate fi întemeiată pe tradiție, deoarece aceasta lipsește. Implicarea mai activă a instituțiilor beneficiare în formarea profesională inițială a juriștilor este îngreunată nu numai de lipsa tradiției, dar și de numărul mare al studenților la drept, fapt care împiedică efectuarea unor stagii practice eficiente în instituțiile de resort. Practica de specializare se complică și din cauza pregătirii profesionale generale a studenților, în timp ce fiecare instituție este specializată într-un domeniu îngust. Experiența universitară occidentală demonstrează eficiența formării juridice pentru domenii concrete ale jurisprudenței, absolvenții facultăților de drept fiind testați la competențele necesare exercitării profesiei în funcții concrete ^v

Una direcțiile importante de eficientizarea formării profesionale o constituie utilizarea metodelor interactive în predare.

La Facultate există anumite realizări în acest domeniu: 6 % din respondenți sunt foarte mulțumiți de modul de aplicare a metodelor interactive în predare, 32 % - destul de mulțumiți.

Analiza datelor investigațiilor sociologice și a literaturii de specialitate, ne permite să insistăm asupra următoarelor recomandări:

- redefinirea cadrului juridic universitar în vederea asigurării unei autonomii reale universitare, reconceptualizării universității în contextul valorilor învățământului universitar modern;
- reconsiderarea teleologiei formării profesionale juridice inițiale și continue prin angajarea eficientă a celor două sisteme în realitatea socială națională și internațională;
- elaborarea standardelor formării profesionale juridice inițiale și continue, care să cuprindă indicatori de calitate ai instruirii juridice și finalităților acestui proces;

- elaborarea curriculumurilor de formare profesională inițială, de formare continuă, pe domenii înguste, curriculumul cursurilor universitare;
- racordarea învățământului juridic universitar la piața muncii; stabilirea conexiunii funcționale dintre cererea pieței muncii și finalitățile formării profesionale juridice inițiale și continue. Implicarea mai activ a beneficiarilor în realizarea acestui obiectiv.
- Elaborarea unui concept de formare profesională continuă a juriștilor inclusiv a unui concept de formare profesională continuă a universitarilor juriști.
- Elaborarea și implementarea unui sistem modern adecvat de evaluare academică în cadrul învățământului juridic universitar.
- Perfecționarea instrumentarului didactic metodologic pentru formarea profesională juridică inițială și continuă: manuale, culegeri de spețe etc.

În ceea ce privește sugestiile și recomandările pentru anumite domenii ale formării juridice inițiale evidențiem următoarele:

- motivarea studentului pentru studii și cercetare; deplasarea accentului de la preocuparea pentru acumularea de cunoștințe la demersul pentru formarea de competențe profesionale, de adaptare la contextul socioprofesional în schimbare;
- elaborarea unei politici și strategii eficiente de formare / reciclare a personalului didactic universitar;
- crearea condițiilor de colaborare eficiente profesor – student;
- implementarea mai activă a noilor tehnologii de predare - învățare - evaluare;
- reconceptualizarea bazei tehnico-materiale a procesului didactic, inclusiv încurajarea eforturilor cadrelor didactice universitare vizând elaborarea și editarea instrumentarului de predare - învățare - evaluare;
- sporirea continuă a calității managementului educațional universitar;
- studierea pieței, depistarea problemelor cu care se confruntă juristul în practică pentru a ține cont de ele în procesul de instruire:

Note bibliografice

ⁱ Centrul de studii și politici juridice, metodologia de evaluare a calității învățământului juridic superior, Ch. 2004, p. 3.

---

ii Centrul de studii și politici juridice. Raport național privind calitatea învățământului juridic din Republica Moldova, Ch. 2004, p.11.

iii Ibidem, p.13

iv Ibidem, p.14

v Ibidem, p.16